

עין משפט‏
גור מצוה

פה א ב מיי פ"ד מהל' ש"כרות הלכה ג סמג עשין פט:

פו ג ד מיי פ"ב שם הלכה ח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רלא ע"ף ב:

פז ה מיי פ"ג מהלכות טקי ממון הלכה י"ד ועיין בהשגות ובמ"מ ופ"ז שם הלכה ה סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי' שלא ע"ף ה ועיין בהג"ה וסי' שלג סע"ף א וסי' רלא ע"ף ג:
פח ו טוש"ע שם סי' רלא ע"ף ב בהג"ה:

פח ז מיי פ"י מהלכות ש"כרות הלכה א ועי' בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' עב ע"ף ב:

לעזי רש"י

^{קרי"ן [קו"ט]. בעיל.}

מוסף רש"י

מה לי לשקר במקום עדים. דאין סהדי דכל שעתא איכא מיל (כתובות כז: ובכורות לו:). **ישבע** ויטול מעותיו. ישבע שאבד ויטול את חובו (שבועות מג:).

פא:

דברי הב"א **אבד** **המשכון** **אבדו** **מעותיו**. פירוש לכך מודה רבי

אליעזר משום דהוי שלא בשעת הלואתו וקני משכון ושטר דנקט לאו דוקא אלא לומר דאיידי שלא בשעת הלואתו דכיון שעשה שטר מסתמא לא לקח משכון בשעת הלואה [עד] אחרי כן אצל רישא דפליגי היינו בשעת הלואה ולמאי

דמוקי לה דפליגי דדברי ינחק היה סבור דרבי ינחק איירי אף בשעת הלואה ורבי אליעזר פליג עליה כהא אצל בסיפא דאיירי שלא בשעת הלואה מודה דקני דעיקר קרא דולך מיהא נדקה איירי שלא בשעת הלואה ועל פ"ה דפי' שלהי שזועת הדיינים (שזועות ד' מדר. ושם ד"ה מאי) דמשום שטר מודה ר' אליעזר בסיפא דכיון דיש שטר לשם משכון קבל ולא לזכרון דברים צעלמא כמו ברישא תימא דאי ברישא לא נקט משכון אלא לזכרון דברים צעלמא משום דליכא שטרא א"כ אמאי לא יהיה משמט אפילו שזה המשכון כנגד מעותיו כדמשמע בזהבז (לעיל מט.) דהיכא דלא נקט אלא לזכרון דברים צעלמא דמשמט והתם משמע דאם שזה משכון כנגד מעותיו לכ"ע אינו משמט ויעוד אמאי קאמר (א) מתניתין מחזורתא דלא כרבי אליעזר לוקמה בשטר דמודה ר' אליעזר אלא ש"מ דאף ר' אליעזר אינו מודה אלא שלא בשעת הלואה ומיהו יש לתקן דהלוחו על המשכון משמע בלא שטר ועוד דאי מתני' מיירי בשטר לא הוה פליג ר' יהודה דלומר הלוחו מעות שומר חנם דלא יחלוק ארבי אליעזר ורבי עקיבא ובה"ג דרב יהודאי גאון נמי משמע דסיפא דהלוחו בשטר איירי שלא בשעת הלואה דמוקי הא דאמר רבי ינחק דצ"ח קונה משכון היינו דוקא שלא בשעת הלואה אצל בשעת הלואה לא קני היינו דוקא בשטר דכיון דאיכא שטרא לא סמין אמשכון אלא אשטרא אצל בלא שטר אפילו בשעת הלואה קני והוי שומר שצר ושלא בשעת הלואה הוי שומר שצר אע"ג דאיכא שטרא דודאי אמשכון סמין וא"כ סיפא דהלוחו בשטר איירי שלא בשעת הלואה דבשעת הלואה לא איצד מעותיו דאשטר סמין ומה שר"ל דהיכא דליכא שטר קני אפילו בשעת הלואה לא מטעם דר' ינחק א דקרא לא איירי אלא שלא בשעת הלואה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרב יוסף:

והא **אידי ואידי** **הלוהו** **על** **המשכון** **תנאי**. משמע דמלוה חבירו על המשכון משמע בשעת הלואה ותימא דצפרק השולח (גיטין לו.) ושם ד"ה שאני) קאמר תנן המלוה את חבירו על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אינו משמט ומפ' התם דהמלוה על המשכון אינו משמט משום דקני ליה מדר' ינחק והא לא קאמר רבי ינחק אלא שלא בשעת הלואתו ועל המשכון משמע דאפילו בשעת הלואתו אינו משמט ויש לומר דכיון שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי מדדרי ינחק בשעת הלואה נמי דליכא אלא שצדוק ליחסב ולא של אחיך בידך וכן צפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה דדרי') גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו עובר עליו משום דרבי ינחק כדאמרין התם התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחסב ככל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמצו אי לא דנכרי מישראל לא קני לא היה נאסר אף משכנו בשעת הלואתו דלא קני כיון דשלא בשעת הלואה הוה קני בשעת הלואה נמי הוה אלים שעבודיה דנכרי שלא ינטך לצערו ואף על גב דהוי דישראל וקרינא ציה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימנא לא מחייב אלא כשמנאי לו לגמרי וכיון דאליס שעבודיה דנכרי לא חשיב מנאי והכי נמי אמרינן צפרק קמא דפסחים (ד' ו. ושם ד"ה יחד) יחד לו בית אין זקוק לצער אע"ג דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דיחד לו בית אינו מנאי אצלו:

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

עד דאסא **אגניב**. בלא פשיעה ומייציניהו משום גניבה דשומר שכר: **סדינא**. של פשתן ואין מים מכבידין אותו כל כך: **סרבנא**. גלופקרא שקורין קו"ץ והוא של זמר והרבה מים נצלעין צו ומכבידין אותו לפיכך פשט הסרבנ ונתכסה צסדין: **שאלה צצעלים** **היא**.

שבשעת השאלה היה המשאיל צמלאכתו של שואל ונשא סרבנ שלו על חמורו ומעביר לו על אמת המים: **צמקוס** **עדים**. דאין סהדי שאין אותו הדרך בלא מים: **הנח לפניך אינו לא שומר חנם כו'**. כיון דאמר ליה לפניך מיצ ונטר כך קא"ל: **לימא**. ״הני סתמא תנאי היא: **אם הכניס צרשום**. משנה היא צפרק שור שנגח את הפרה (צ"ק ד' מז.) צקדר שהכניס קדירותיו וצצנן שורו של צעל הצית או הכניס שורו ונגחו שורו של צעל הצית או שהכניס פירותיו ואכלתן בהמתו: **צעל חצר חייב**. צנוקו דכי אמר ליה עול עול ואנטר כך קאמר ליה וה"ה הנח סתמא צשוק: **רבי אומר צנוקן אינו חייב**. דעול ומיצ ונטר כך קאמר ליה וה"ה להנח סתמא צשוק: **דצם נטורי** **היא**. שאין אדם מכניס דצר לתוכה אלא להשתמר צה דאין טורח צשמירתה: **עול דאינער** **לך קאמר ליה**. שאין שמירה קשה עלי: **דאי לאוסוצי רשופא צעי למישקל מיניה**. בתמיה: **ישצע**.

שלא פשע דשומר חנם הוא עליו דאין אדם נוטל משכנו לגוצינא אלא להיות צטוט צמעותיו שלא יוכל לכפור ולעולם שומר חנם הוא עליו שאם אצד יצבה ממקום אחר: **אצל הלווה אלף וזו בשטר והניה לו משכון עליהם דברי הכל אצדו מעותיו**. דהא משכון ודאי לגוצינא שקל לגבות הימנה דסתם שטר יש צו שעצוד קרקעות ויש לו מהיכן לגבות וצטוט הוא וגם לכפור אינו יכול דהא קאי שטרא הלכך לאו לזכרון דברים נקטיה: **כאן שמשכנו בשעם הלוואה**. קאמר ר' אליעזר שומר חנם ומתני' כשמשכנו שלא בשעת הלואתו אלא לאחר זמן כשתצנעו מעותיו צצ"ד ולא שילם ומשכנו על פי צית דין דההוא ודאי לגוצינא שקליה: על

התם אלא יבצצרו דלעיולי רשותא קא בעי למשקל מוניה וכי יהיב ליה רשותא לעיולי תיב ונטר לך קאמר ליה אבל הכא הנח ואנא מנצטרנא קאמר ליה דאי סלקא דעתך הנח ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מוניה: הלוחו על המשכון שומר שכר: לימא מתניתין דלא כר' אליעזר ׳דתניא המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון ישבע ויטול מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר ייכול לומר לו כלום הלוייתי אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך אבל הלוחו אלף וזו בשטר והניה לו משכון עליהם ד"ה אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו בשעת הלואתו כאן שמשכנו שלא בשעת הלואתו והא אידי ואידי הלוחו

על המשכון אינו משמט משום דקני ליה מדר' ינחק והא לא קאמר רבי ינחק אלא שלא בשעת הלואתו ועל המשכון משמע דאפילו בשעת הלואתו אינו משמט ויש לומר דכיון שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי מדדרי ינחק בשעת הלואה נמי דליכא אלא שצדוק ליחסב ולא של אחיך בידך וכן צפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה דדרי') גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו עובר עליו משום דרבי ינחק כדאמרין התם התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחסב ככל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמצו אי לא דנכרי מישראל לא קני לא היה נאסר אף משכנו בשעת הלואתו דלא קני כיון דשלא בשעת הלואה הוה קני בשעת הלואה נמי הוה אלים שעבודיה דנכרי שלא ינטך לצערו ואף על גב דהוי דישראל וקרינא ציה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימנא לא מחייב אלא כשמנאי לו לגמרי וכיון דאליס שעבודיה דנכרי לא חשיב מנאי והכי נמי אמרינן צפרק קמא דפסחים (ד' ו. ושם ד"ה יחד) יחד לו בית אין זקוק לצער אע"ג דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דיחד לו בית אינו מנאי אצלו:

ינמא

מסורת הש"ס

(א) כתובות כז: צבורות לו., (ב) ז"ל רבה וכן הוא ברי"ף ועי' בספר פ"מ, (ג) נקדושין סד: וש"נ, (ד) נדרכות כה. וש"נ, (ה) צ"ק מז: נט: צ"ה מג., (ו) שזועות מג:, (ז) ז"ל הנח,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דברי וכו' אמאי קאמר מחזורתא מתני' דלא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] תוס' ד"ה דברי הכל וכו' עד לבסוף דקרא לא איירי אלא שלא בשעת הלואה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרב יוסף. מן תיבת מדשמואל עד גמירא מנחק וי"צ מדרב יוסף וסברי דהלכה כרב יוסף ואין הלכה כשמואל ל"ל דלהדיא פסק בה"ג צב"ק פה ע"א כרב יוסף וכו"ב כרב יוסף וגם כתבו תוס' בשזועות מג ע"צ בשם בה"ג דאין הלכה כשמואל וכן הוא בבה"ג בהל' שזועה דף קח ע"א דליתא לדשמואל גם הא דר' ינחק דמיימי תוס' הלא בשם בה"ג הוא שם בבה"ג קח ע"א: